

**TROMS OG FINNMARK
STATSADVOKATEMBETER**

KVALITETSUNDERSØKELSE AV FINNMARK PD

Vold mot barn

16.01.2023

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	3
2	Hovedfunn	4
	2.1 Henleggelseskode og klagebehandling	4
	2.2 Supplerende undersøkelser	4
	2.3 Tilrettelagte avhør	4
	2.4 Relevant historikk.....	4
	2.5 Registrering av de involverte i BL.....	4
	2.6 Tilbakemelding til barnevernet.....	5
	2.7 Bruk av vurderingsnotat.....	5
3	Oppsummering	6
	3.1 Burde det ha vært startet etterforskning?.....	6
	3.2 Konklusjon	6

1 Innledning

Finnmark politidistrikt mottok 18. mai 2021 et internt varsel fra en ansatt om det vedkommende mente var mangelfull etterforskning av bekymringsmeldinger fra barnevernet. Konkret var det vist til 18 saker hvor sakene var returnert til barnevernet uten at det var iverksatt etterforskning. Vurderingene var foretatt av PEL og PÅL i FSI.

Enkelte etterforskere og jurister utenfor FSI gjennomgikk de nevnte sakene, og kom til den konklusjon at det ikke forelå systemfeil i behandlingen av sakene. Varsler ble orientert om dette, og ba da om at utenforstående vurderte praksisen til politidistriktet.

Ved brev fra politimesteren av 20. juni 2022 ble det anmodet om at statsadvokaten gjennomførte en kvalitetsundersøkelse av sakene. Bakgrunnen for ønsket og behovet for en slik undersøkelse var å få en ekstern vurdering av praksisen i disse sakene, samt vurdere om det var eventuelle læringspunkter å hente.

Statsadvokaten besluttet å gjennomføre kvalitetsundersøkelsen i forkant av årets inspeksjon av Finnmark politidistrikt. Det ble følgelig anmodet om en oversikt av de nevnte 18 sakene, samt et uttrekk av tilsvarende saker registrert i 2022, fram til og med 15. oktober, totalt 7 saker. To av de oppgitte saksnumrene var uriktige. Alle de resterende sakene, altså 23 totalt, ble gjennomgått av to av statsadvokatene ved embetet.

Rapporten er en oppsummering av hovedinntrykket fra gjennomgangen. Det er ikke laget noen statistikker på saksbehandlingstid, antall involverte m.v., og sakene er gjennomgått i sin helhet. Det er også foretatt enkle registersøk i BL i forbindelse med gjennomgangen.

Det skal bemerkes at rapporten er ment til internt bruk. Denne er skrevet som et ledd i statsadvokatens fagledelse på systemnivå, og det har ikke vært tale om enkeltsaksbehandling. Nedenfor vil det redegjøres for en del hovedtrekk som det etter statsadvokatens oppfatning er grunn til å peke på.

2 Hovedfunn

2.1 Henleggelseskode og klagebehandling

Alle sakene med unntak av to er henlagt på saksnivå med kode 016 – avgjort utenfor straffesak. I en av disse har det vært foretatt etterforskning, og saken er følgelig feilkodet som avgjort utenfor straffesak. De to siste er henlagt på personnivå med kode 058 – bevisets stilling. I den ene av disse har det og vært foretatt etterforskning.

Ingen av sakene har vært gjenstand for klagebehandling, noe som nok en naturlig konsekvens av at de aller fleste er kodet som undersøkelsessaker, og underretningsbrev da ikke går ut til de involverte. Kun i en sakene er det oppnevnt bistandsadvokat.

2.2 Supplerende undersøkelser

Det er kun i et fåtall av sakene det framgår at det er foretatt supplerende undersøkelser før saken ble returnert barnevernet. Det kunne med fordel ha vært innhentet relevante journaler i flere av sakene, og det samme gjelder notoritet på eventuelt fortatt registersøk og henvisning til eventuelle tidligere saker. Statsadvokaten er av den oppfatning at politiet her har et større rom til å foreta enkle, supplerende undersøkelser, for eksempel også avhør av melder, innenfor hva som fortsatt er å anse som en undersøkelsessak, enn hva som har vært gjort i de sakene som er vurdert. Det er ikke nødvendigvis slik at supplerende undersøkelser må omfatte tids- og kostnadskrevenne tilrettelagte avhør (TAVH). I noen saker kunne politiet og sjekket med barnevernet om det forelå ytterligere opplysninger som var tilkommet saken etter at varslet ble sendt.

2.3 Tilrettelagte avhør

I en av sakene var det foretatt TAVH av barna (sak som nevnt i pkt. 2,1). I en sak var det etter interne uenigheter til slutt besluttet TAVH, men dette ble avlyst grunnet at saken var blitt gammel. Det sier seg selv at en avlysning fordi politiet selv har brukt lang tid for å beslutte og organisere TAVH er meget uheldig.

2.4 Relevant historikk

I enkelte saker kunne tidligere hendelser mellom de involverte fremgått på en tydeligere måte, for eksempel ved at det ble skrevet rapport om loggførte hendelser i PO. Også dersom mistenkte/siktede er anmeldt eller domfelt tidligere for lignende forhold bør dette framgå av saken, gjerne ved kopi av dom

2.5 Registrering av de involverte i BL

Statsadvokatens inntrykk er at i mange saker er ikke relevante personer lagt inn i BL, dette være seg melder, mistenkte, barnet eller andre impliserte. For at de nødvendige registersøk i

BL som nevnt i pkt. 2.3 og 2.5 skal ha en verdi er politiet helt avhengig av å registrere involverte, nettopp for å kunne gjenfinne tidligere saker, meldinger og informasjon.

2.6 Tilbakemelding til barnevernet

I alle sakene er det gitt tilbakemelding til barnevernet. Det varierer imidlertid i stor grad av hvem; hvorvidt brevet er skrevet av jurist eller etterforsker, og hva det inneholder av opplysninger. I enkelte av sakene er barnevernet i realiteten bedt om å "etterforske" saken videre på vegne av politiet. Dette er naturlig nok hverken riktig praksis eller holdbart. Dersom politiet er av den oppfatning at det er behov for å foreta etterforskningskritt er dette noe som skal gjøres av politiet, og ikke barnevernet.

2.7 Bruk av vurderingsnotat

Vurderingsnotat brukes i varierende grad. I de sakene der dette har vært skrevet har det vært lettere å sette seg inn i saken og de vurderinger som har vært gjort. Statsadvokaten er av den oppfatning at det særlig i disse sakene er viktig med gode saksnotat som inneholder tidspunkt for vurdering, hvem vurderingen er foretatt av og på bakgrunn av hvilken tilgjengelig informasjon beslutningen om å returnere saken er fattet på.

3 Oppsummering

Statsadvokaten har utover det konkrete overnevnte også foretatt en helhetsvurdering av hver enkelt sak.

3.1 Burde det ha vært startet etterforskning?

I helhetsvurderingen har statsadvokaten vurdert hvorvidt sakene skulle vært etterforsket. Vurderingen er fattet med samme utgangspunkt og med samme terskel som om det skulle vært vurdert klage på henleggelse.

Statsadvokaten er av den oppfatning at det i 11 av sakene var grunn til å etterforske. Da er det ikke regnet med sakene som er vurdert å være grensetilfeller.

I disse sakene har etterforskningsplikten etter straffeprosessloven § 224 har vært vurdert for strengt. Det presiseres, basert på enkelte saksnotat, at det ikke er krav om "skjellig grunn til mistanke" for å starte etterforskning. Det er tilstrekkelig at det er rimelig grunn til å undersøke om det foreligger et straffbart forhold.

3.2 Konklusjon

Ut fra det fåtall av saker som er gjennomgått, har statsadvokaten sett kvalitetsmessige mangler av mulig betydning for sakens utfall. Terskelen for å foreta nødvendige supplerende undersøkelser/starte etterforskning har vært for høy, og politidistriktet kunne i mange tilfeller med enkle midler fått opplyst saken bedre slik at grunnlaget for å foreta en forsvarlig vurdering etter straffeprosessloven § 224 hadde vært bedre.

Det er følgelig framkommet noen funn på systemnivå som gjør at politidistriktet må se på praksis i håndteringen og vurderingen av denne sakstypen.

Hugo Henstein
førstestatsadvokat

Kirsti Jullum Jensen
statsadvokat